

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

2017–2020 M.
STRATEGINĖS
VEIKLOS KRYPTYS
IR PRIORITETAI

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS

MISIJA

Būti Lietuvos žinių
erdve, kuriančia
vertę visuomenei

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS

VIZIJA

Tapti integralia valstybės informacijos
politikos, kultūros, švietimo, mokslo,
ekonomikos pažangos dalimi

Lietuva vėl turi visa jėga veikiančią išskirtinę nacionalinę instituciją. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, nepaisydama užsitęsusių pagrindinio pastato rekonstrukcijos procesų, dar labiau sutvirtino savo misiją kultūros, švietimo, mokslo, ekonomikos ir valstybės informacijos politikos kūrimo srityse. Suprantama, 2016 metų rudenį naujai atverta Nacionalinė biblioteka bus pastebimai kitokia. Per aštuonerius rekonstrukcijos metus pasaulyje daug kas pasikeitė, ypač informacinių technologijų srityje. Rekonstruoto Nacionalinės bibliotekos pastato erdvės bus geriau pritaikytos prie pakitusių informacijos vartotojų poreikių, lankytojų lūkesčių. Išplėtotas plataus spektro kultūros, švietimo, mokslo, ekonomikos bei politikos informacinių srautų valdymo strateginių veiklų laukas. Be jau atliekamos nacionalinės misijos, pretenduojame tapti ir savotišku sostinės Žinių kvartalo centru, tuo esmingai prisidedami prie modernaus Vilniaus raidos. Pastaruoju metu atlikta organizacijos struktūros ir veiklos modelio pertvarka sudarė sąlygas efektyviau planuoti ir valdyti įstaigos išteklius, operatyviau reaguoti į dinamiškus nacionalinės ir tarptautinės aplinkos pokyčius, skatinti technologines ir socialines naujoves. Visa tai, be abejonės, padės Nacionalinei bibliotekai dar sėkmingiau integruotis į tarptautinį bibliotekų ir informacijos įstaigų tinklą.

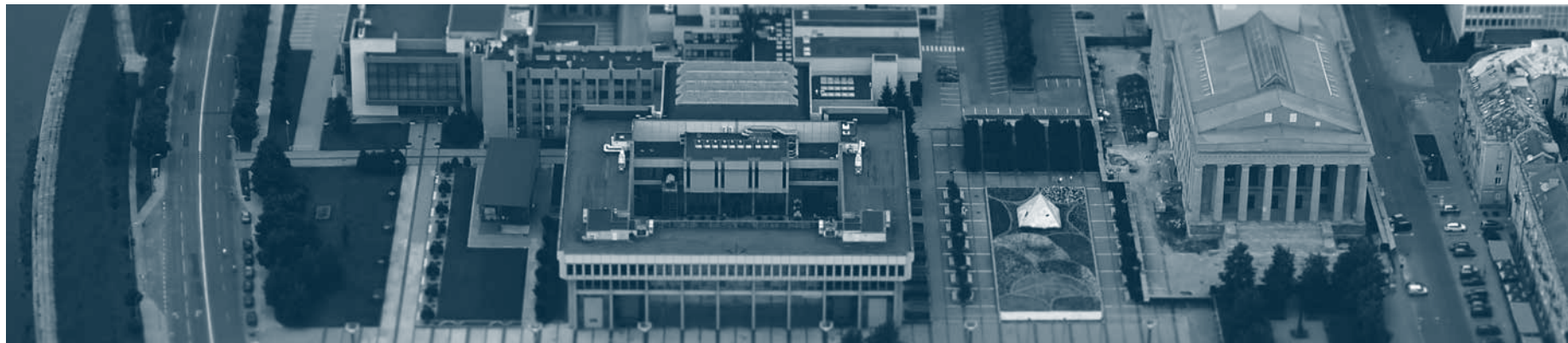
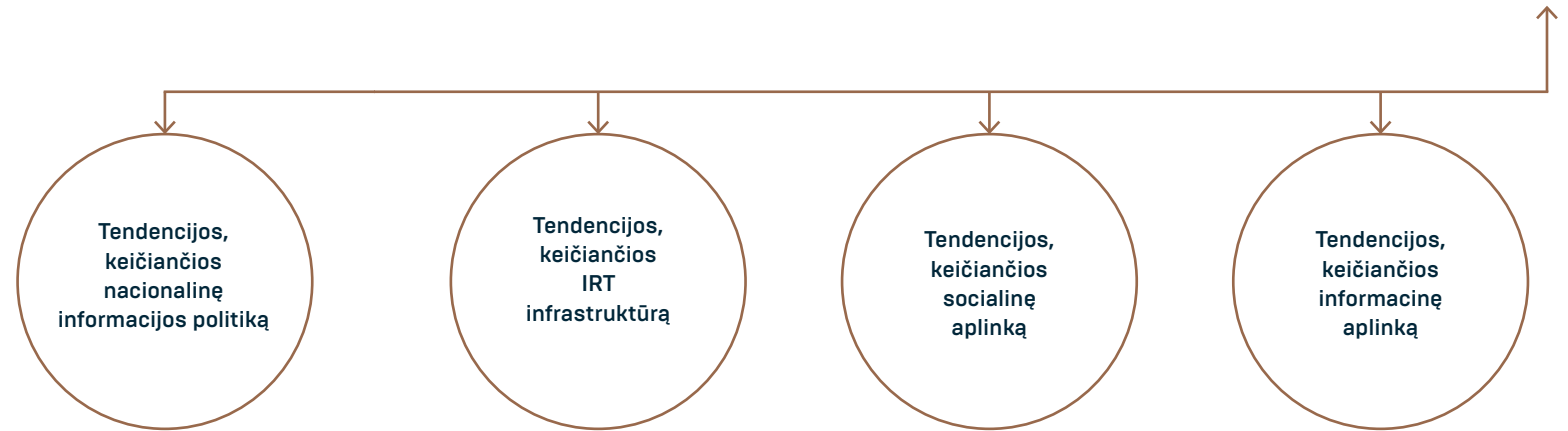
Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka jau daugiau nei 20 metų yra ir parlamentinė biblioteka. Iki šiol daugiausia tai buvo aktualios informacijos analizė, apžvalgomis bei informaciniu ir bibliografiniu aprū-

pinimu apsiribojanti veikla. Artimiausiu laikotarpiu tikimės išplėsti savo teikiamų paslaugų spektrą ir aptarnaujamų institucijų lauką. Pasirašyti bendradarbiavimo su Lietuvos Respublikos Prezidentūra, Vyriausybe, Vilniaus savivaldybe susitarimai. Kitaip tariant, parlamentinės bibliotekos funkcija bus stiprinama kokybiška analitine informacija aprūpinant ir kitas valstybės institucijas bei savivaldybes. Ateitis priklauso didžiais duomenimis (angl. *Big Data*) grindžiamai analitikai, tad į ją ir orientuojamės. 2015 metais Keiptaune (Pietų Afrikos Respublika) vykusiame Pasaulio nacionalinių bibliotekų vadovų susitikime pristatytas bei aprobuotas perspektyvinis su didžiųjų duomenų analitika siejamas Lietuvos nacionalinės bibliotekos 2017–2020 metų intelektinės veiklos modelis taps naująja, papildytąja realybe. Tikimės, kad tai reikšmingai prisidės prie valstybės inovacijų politikos įgyvendinimo ir konkurencinio pranašumo didinimo, Lietuvos žinių visuomenės kūrimo.

Prof. dr. Renaldas Gudauskas
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
generalinis direktorius

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS APLINKA

LIETUVOS NACIONALINĖ BIBLIOTEKA
Organizacijos išteklių valdymas
Pokyčių valdymas
Tvaraus vystymosi užtikrinimas

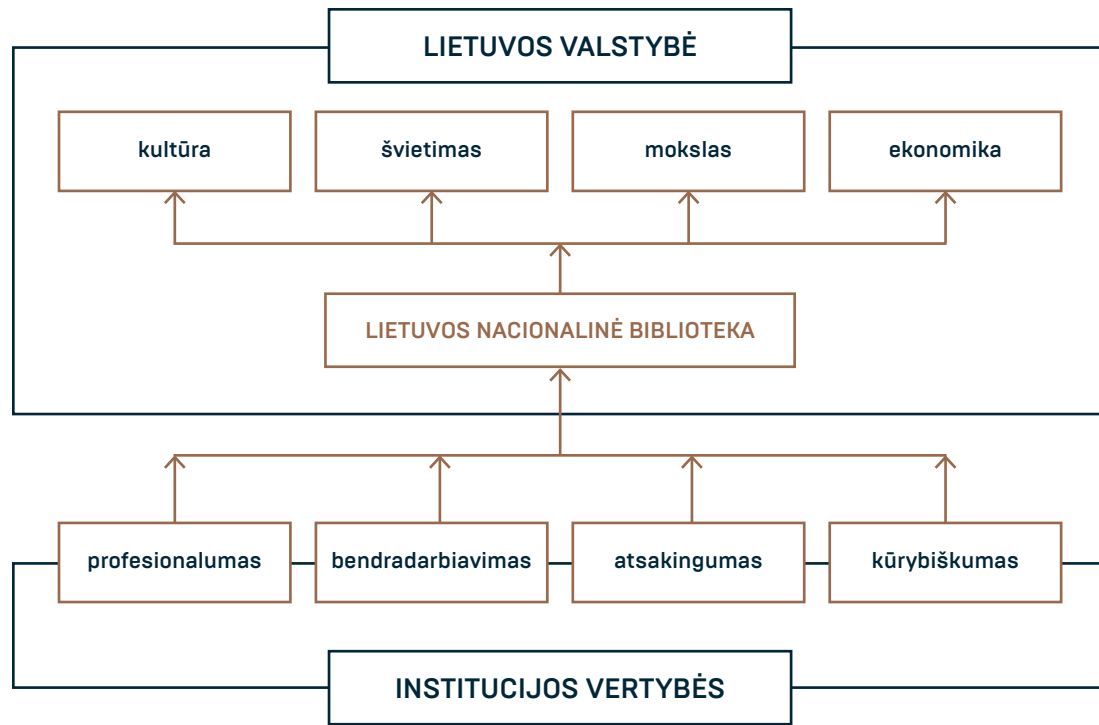
Lietuvos nacionalinė biblioteka (LNB) savo misiją – būti Lietuvos žinių erdve, kuriančia vertę visuomenei – vykdo sparčiai besikeičiant visą jos veiklos kryptis lemiančiai aplinkai. Globalios tendencijos reiškiasi ir nacionalinėje erdvėje. Informacijos srautai didėja eksponentiškai, skaitmeninis turinys užima vis daugiau vietos visose mokslo, ekonomikos ir kultūros srityse. Dėl visų laikų sparčiausios technologinės revoliucijos, keičiančios informacijos ir komunikacijos infrastruktūrą, kintanti informacinė aplinka glaudžiai ir neretai prieštarinčiai susijusi su socialinės aplinkos pokyčiais. Interneto sklaidos paakintą virtualiosios erdvės, naikinančios laiko ir geografinius barjerus, veržimasis į visas gyvenimo sritis kelia iššūkių švietimui, intelektinės

ir kitos nuosavybės, asmens duomenų apsaugos sampratai. Atvirosios prieigos plėtra daro didžiulį įtaką mokslo raidai. 2016 metų Pasaulio ekonomikos forumo pranešime „Darbo vietų ateitis“ („The Future of Jobs“), analizuojančiame demografines, socioekonominės ir technologines dimensijas, lemiančias pokyčius darbo rinkoje, pabrėžiama pirmą kartą mobiliojo interneto, debesijos ir duomenų apdorojimo technologijų svarba. Didėja visuomenės kultūrinio ir tautinio tapatumo išsaugojimo reikšmė ne tik visuomenės kūrybiniam potencialui, bet ir valstybės saugumui. Visi esminių pažangos sričių – visuomenės, ekonomikos, mokslo ir valdymo – pokyčiai susiję su žinių kūrimu ir naudojimu.

Nacionalinė informacijos politika užtikrina žinių, informacijos prieinamumą visuomenei, sudaro galimybes naudotis informacija kaip strateginiu visų visuomenės veiklos sričių vystymo ištekliumi, todėl LNB turi būti patikima strateginė žinių ir informacijos prieigų plėtros partnerė, taip pat prisidėti prie Lietuvos žinių visuomenės pažangos spartinimo ir valstybės tarptautinio konkurencingumo didinimo.

Lietuvos nacionalinė biblioteka turi būti patikima strateginė žinių ir informacijos prieigų plėtros partnerė, taip pat prisidėti prie Lietuvos žinių visuomenės pažangos spartinimo ir valstybės tarptautinio konkurencingumo didinimo.

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS VERTĖS KŪRIMO ŽEMĖLAPIS

Lietuvos nacionalinei bibliotekai tenka reikšmingas vaidmuo nacionalinio dokumentinio paveldo išsaugojimo, aktualizavimo ir integravimo į Europos kultūros paveldo erdvę srityse.

2015 m. rudenį Jungtinėms Tautoms priėmus Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 metų, Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija (IFLA) paskelbė, kokių veiksmų gali imtis bibliotekos kaip institucijos įsitraukdamos į nacionalines ir regionines strategijas, kad būtų įgyvendinami darnaus vystymosi tikslai socialinėje, ekonominėje ir aplinkosaugos srityse. Kai buvo rengiama Darnaus vystymosi darbotvarkė, LNB, būdama IFLA narė, taip pat pasirašė 2014 metų Liono deklaraciją dėl teisės į informaciją ir vystymąsi. Įsipareigodama skatinti darnų vystymąsi ir demokratinės visuomenės ugdymą ir vadovaudamasi Nacionalinės pažangos programa, skirta Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti, LNB 2017–2020

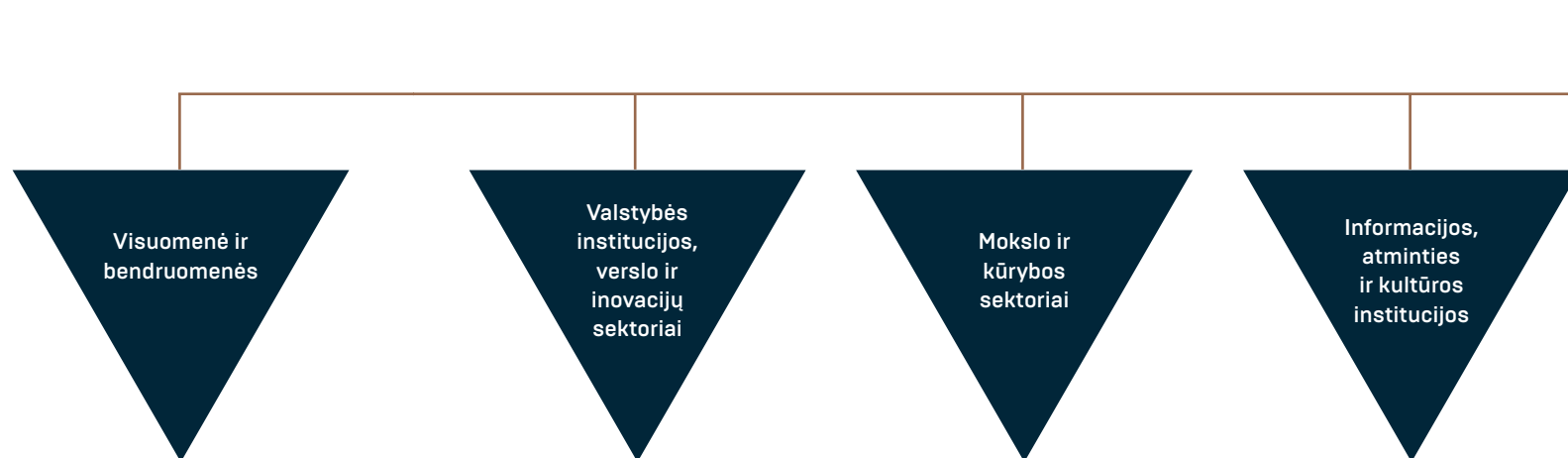
metų laikotarpiui išsikelia tikslus ugdyti visuomenės informacinę kompetenciją, plėtoti atvirąją informacijos išteklių prieigą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą, žinių kūrimą, sklaidą ir naudojimą. Globalūs darnaus vystymosi tikslai atsispindi ir 2016 metais patvirtintose Bibliotekų plėtros strateginėse kryptyse, kuriomis siekiama plėtoti struktūrinį dialogą Lietuvos bibliotekų sistemos ir valstybės valdymo lygmeniu, užtikrinti sąveikumą ir veiklų suderinamumą, pagrįstą sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo vertybinėmis nuostatomis. Vadovaudamasi šiomis kryptimis, LNB, kaip informacinių kompetencijų centras, prioritetinėmis veiklos sritimis numato informacijos mokslų raidos ir institucinės plėtros skatinimą, aukštą pridėtinę vertę kuriančių informacijos produktų ir paslaugų plėtrą,

teisinių ir technologinių informacijos prieigos sąlygų gerinimą. Šie LNB prioritetai taip pat prisideda prie Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ tikslų įgyvendinimo – siekiama plėtoti ryšius su informacijos produktus kuriančiu verslo sektoriumi ir didinti e. įtrauktį. Dokumentai yra pagrindinė žinių kūrimo ir išraiškos priemonė, daranti

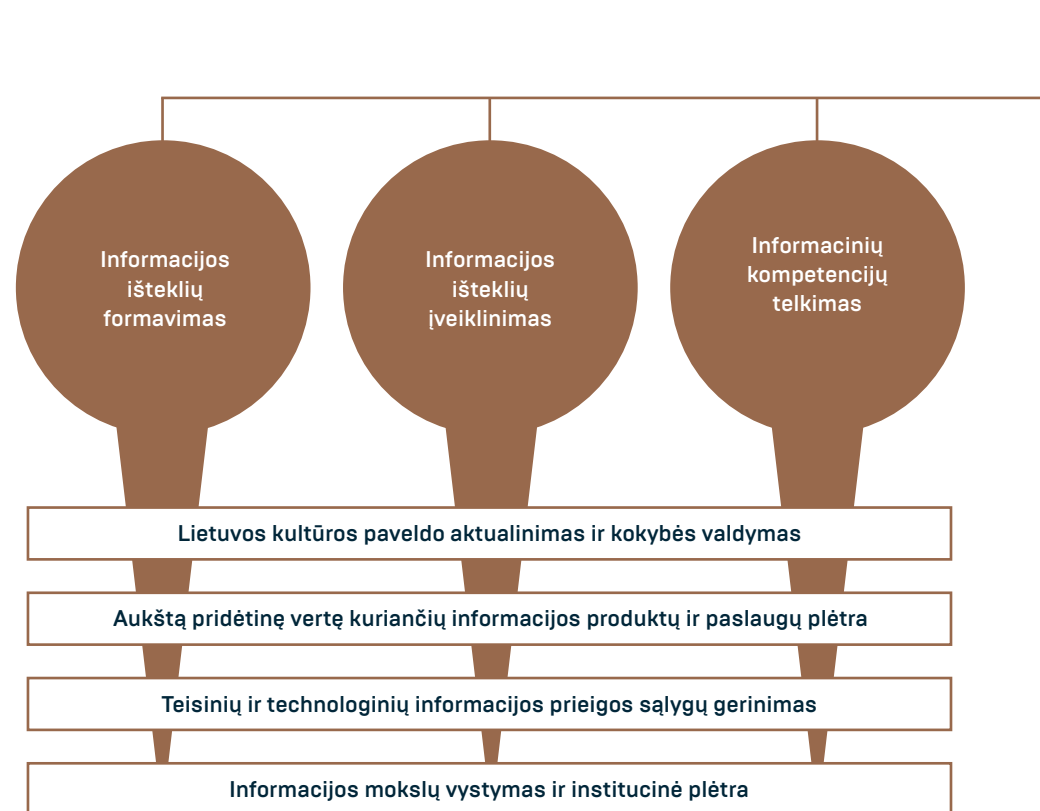
įtaką tolesnei civilizacijos pažangai, todėl darniam vystymuisi yra svarbi dokumentinio paveldo raida. LNB tenka reikšmingas vaidmuo nacionalinio dokumentinio paveldo išsaugojimo, aktualizavimo ir integravimo į Europos kultūros paveldo erdvę srityse. Atsižvelgdama į 2015 m. UNESCO rekomendaciją dėl dokumentinio paveldo, taip pat ir skaitmeninio, išsaugojimo ir prieigos, LNB laiko prioritetu Lietuvos kultūros paveldo aktualinimą bei kokybės valdymą ir aktyviai dalyvauja įgyvendinant Skaitmeninio kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015–2020 metų programos tikslus.

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS STRATEGIJOS ŽEMĖLAPIS

NAUDOS GAVĖJAI

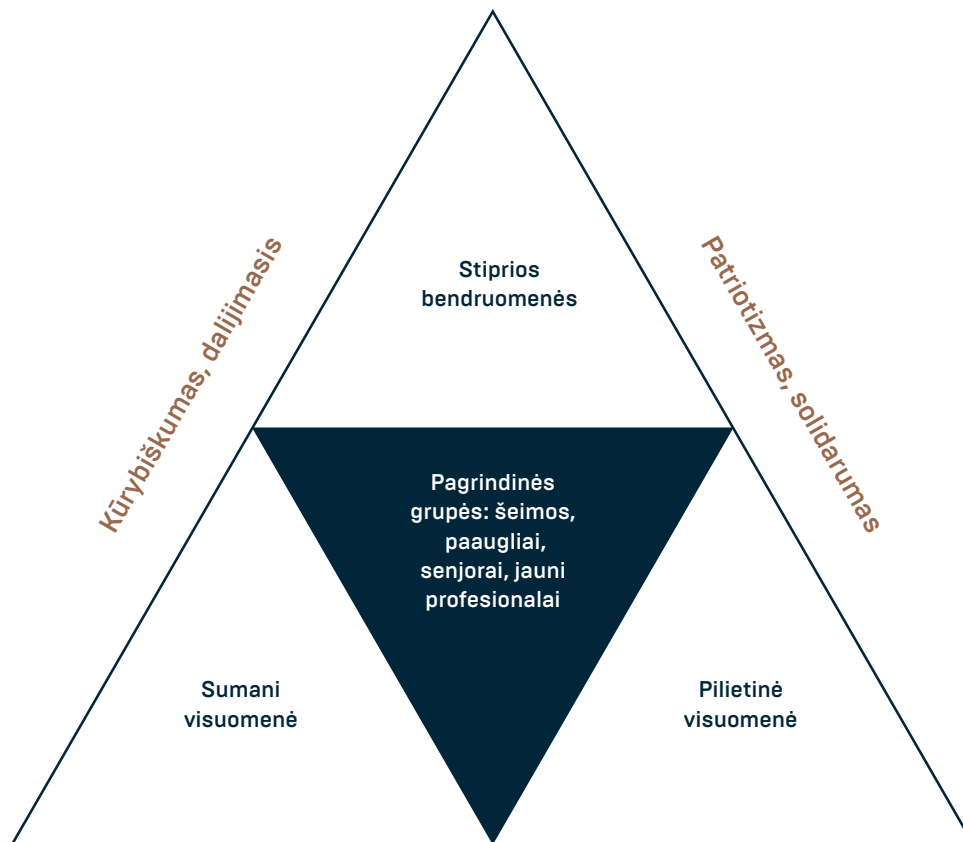

STRATEGINĖS VEIKLOS KRYPTYS IR PRIORITETAI

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS KURIAMA VERTĖ IR NAUDA VARTOTOJAMS

VISUOMENEI, BENDRUOMENĖMS

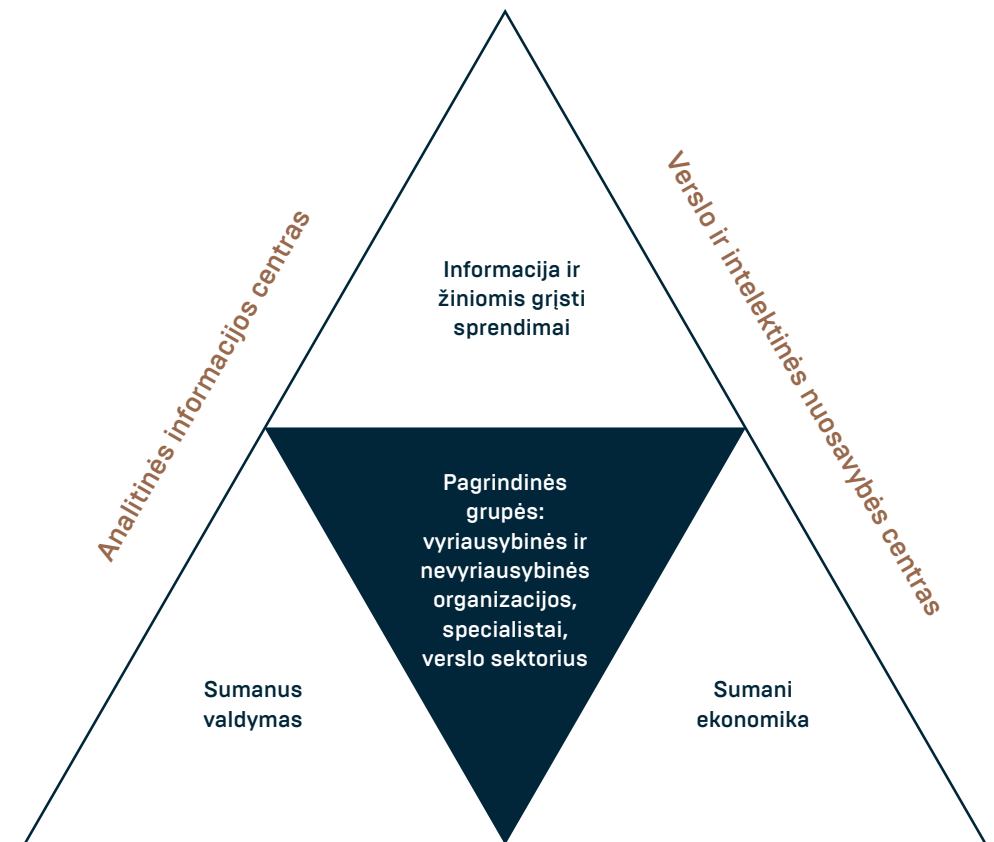

Išmintis, atsakingumas

LNB prisideda prie Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ įgyvendinimo, ugdydama sumanią, pilietišką ir stiprią visuomenę. LNB kuria vertę įvairioms visuomenės grupėms ne tik užtikrindama prieigą prie Lietuvos publikuoto dokumentinio paveldo ir pasaulio žinių, bet ir suteikdama erdves dirbti ir bendradarbiauti, organizuodama renginius,

plėtodama šeimoms, jaunimui ir vyresniems žmonėms skirtą edukacinę veiklą, didinančią jų kultūrinę patirtį, socialinę integraciją ir konkurencingumą darbo rinkoje. Jauniems profesionalams LNB siekia tapti analogų neturinčia darbo ir profesinio tobulinimosi erdve, užtikrinančia visapusiškus informacinių poreikių tenkinimą.

VALSTYBĖS INSTITUCIJOMS, VERSLO IR INOVACIJŲ SEKTORIAMS

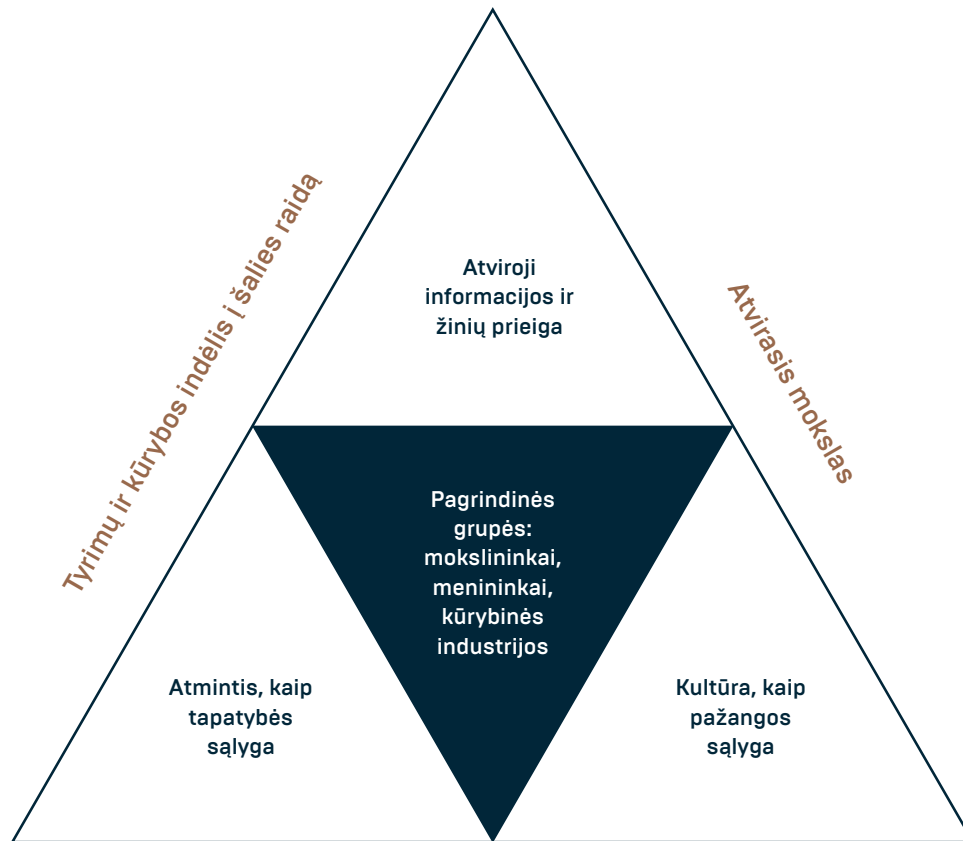

Valstybės e. paslaugų prieiga

LNB teikia valdymo sprendinių ir informacijos analitikos paslaugas Lietuvos vyriausybinėms įstaigoms, nevyriausybiniams ir verslo organizacijoms. Kuriant didžiųjų duomenų apdorojimo modelius bei įrankius, LNB plėtoja strategines partnerystes su suinteresuotomis Lietuvos mokslo ir

valstybės institucijomis, šioje srityje siekia atstovauti Lietuvos bibliotekų tinklui. LNB plėtoja informacines ir kitas paslaugas verslo bendruomenei, prioritetą teikdama leidėjams ir e. leidybai, inovatyviam informacijos ir kultūros produktų kūrimui.

MOKSLO IR KŪRYBOS SEKTORIAMS

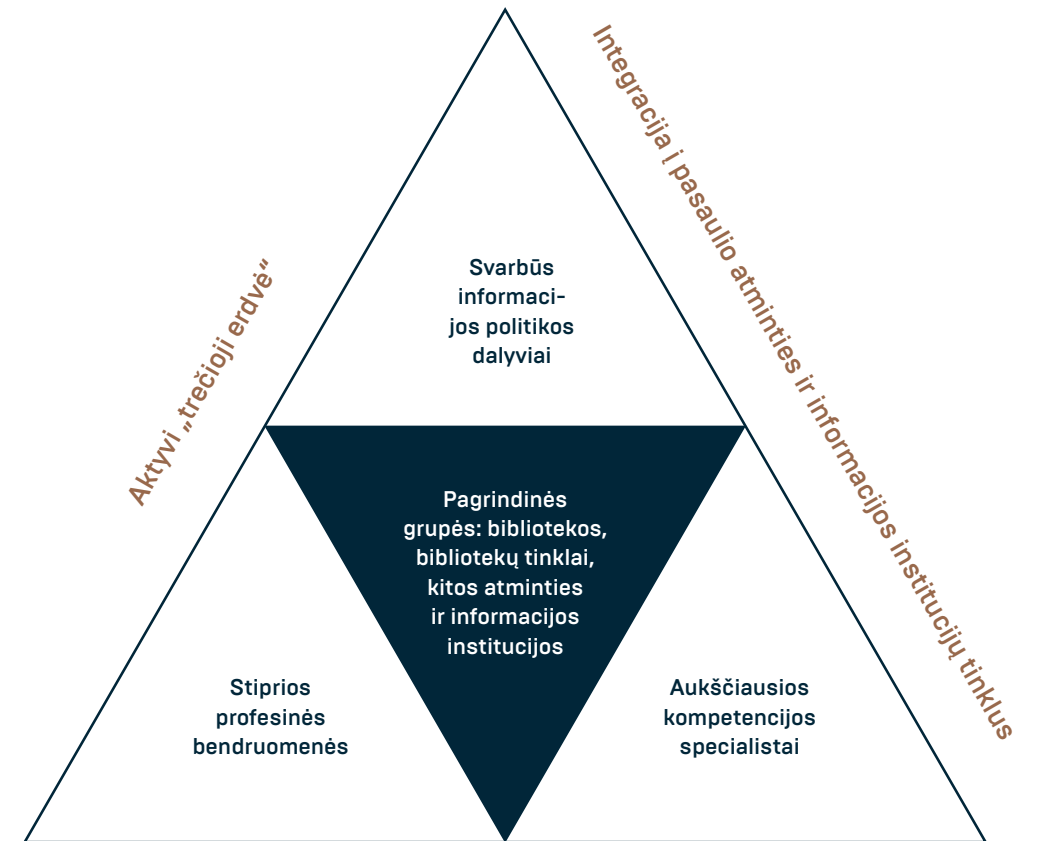

Kūrybinė laboratorija – įkvėpimas ir dalijimasis

LNB, bendradarbiaudama su humanitarinių, socialinių ir ekonomikos mokslų tyrėjais, užtikrina sąsają tarp atminties kaip tapatybės sąlygos ir kultūra paremtos pažangos. LNB teikia paslaugas padėdama vykdyti tiriamąją veiklą, rūpinasi jos rezultatų sklaida,

stengiasi užtikrinti integralią atvirojo mokslo plėtrą ir prieigą prie mokslo laimėjimų. Kūrėjams ir kūrybinėms industrijoms LNB sudaro sąlygas patogiau naudoti jos sukauptus kultūros paveldo objektus visuomenės kultūrinei tapatybei ir raiškai praturtinti.

INFORMACIJOS, ATMINTIES IR KULTŪROS INSTITUCIJOMS

Institucinė ir technologinė plėtra

LNB kuria vertę bibliotekų tinklui ir kitoms informacijos institucijoms, stiprindama profesinę bendruomenę, skatindama dalyvauti formuojant informacijos politiką, bendradarbiaudama integracijos į pasaulio atminties tinklus procesuose. Bibliotekoms ir kitoms institucijoms LNB teikia centralizuotas paslaugas, tokias kaip dokumen-

tinio kultūros paveldo objektų apsauga, bendros integralios IT infrastruktūros plėtra ir priežiūra, bibliotekų veiklos, informacijos išteklių tyrimai. LNB siekia tobulinti bibliotekų veiklos valdymą, koordinuoti specialistų ugdymo bibliotekose procesą, kurti skaitmeninio ir informacinio raštingumo standartus.

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS STRATEGINĖS VEIKLOS KRYPTYS

INFORMACIJOS IŠTEKLIŲ FORMAVIMAS

2017–2020 M. TIKSLAI

Igyvendinti visuomenės poreikius atitinkančią informacijos išteklių formavimo strategiją

Plėtoti partnerystę su leidėjais nacionalinės informacijos politikos kontekste

Formuodami informacijos išteklius siekiame

Užtikrinti dokumentinio kultūros paveldo apsaugą įgyvendinant tikslines teisinės iniciatyvas

Užtikrinti dokumentinio kultūros paveldo išsaugojimą įgyvendinant tikslines skaitmeninimo programas

Informacijos išteklių (LNB fondo) formavimas apima visų dokumentų, sukurtų analoginiu ir skaitmeniniu pavidalais, reikalingų LNB misijai įgyvendinti, fondo sudarymą ir saugojimą. Informacijos išteklių formavimas turi užtikrinti tvarų informacijos grandinių *kūrėjas–leidėjas–biblioteka–vartotojas* ir *Lietuvos kultūros paveldas–biblioteka–vartotojas* funkcionalumą besikeičiančioje informacinėje, socialinėje bei technologijų aplinkoje.

INFORMACIJOS IŠTEKLIŲ IŠVEIKLINIMAS

2017–2020 M. TIKSLAI

Tobulinti
visuomenės
informacinę
kompetenciją,
skatinti mokymąsi
visą gyvenimą

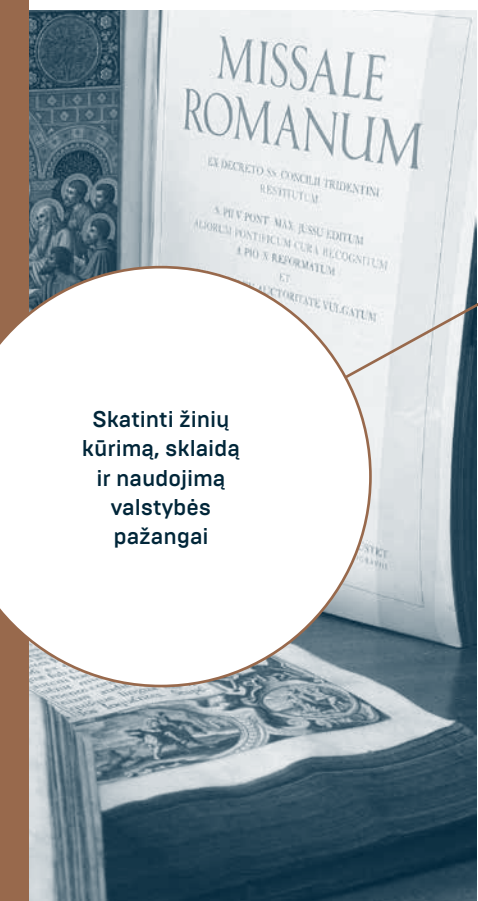
Plėtoti
informacijos
išteklių atvirąją
prieigą mokslo ir
kūrybos tikslais

Išveiklinami
informacijos
išteklius siekiame

Skatinti žinių
kūrimą, sklaidą
ir naudojimą
valstybės
pažangai

Užtikrinti kultūros,
kaip vertybinio
visuomenės
pamato, sklaidą

Informacijos išteklių išveiklinimas apima prieigos prie informacijos išteklių (tiek LNB, tiek nuotolinių) organizavimą, siekiant suteikti naudos vartotojams atveriant kultūros paveldą ir pasaulio žinias, kuriant informacijos pridėtinę vertę ir teikiant intelektines paslaugas. Informacijos išteklių išveiklinimas turi užtikrinti teisę į informaciją ir ugdyti gebėjimus efektyviai ja naudotis.

INFORMACINIŲ KOMPETENCIJŲ TELKIMAS

2017–2020 M. TIKSLAI

Telkti informacijos
analitikos
kompetencijas,
vienijant šioje srityje
dirbančius partnerius

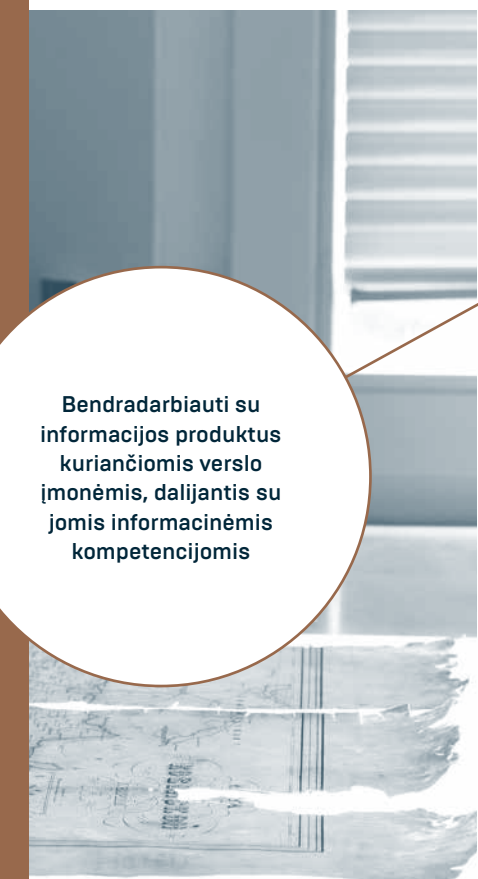
Kurti informacijos
tyrimus skatinančią
išteklų ir paslaugų
bazę

Telkdami
informacines
kompetencijas
siekiame

Bendradarbiauti su
informacijos produktus
kuriančiomis verslo
įmonėmis, dalijantis su
jomis informacinėmis
kompetencijomis

Būti Lietuvos
bibliotekų
kompetencijų
centru, užtikrinančiu
kompetencijų sklaidą
ir kaitą bibliotekų
bendruomenėje

LNB yra informacinių kompetencijų centras. Telkdami informacines kompetencijas siekiame sudaryti sąlygas ir galimybes visiems paslaugų vartotojams priimti informacija grįstus sprendimus, skatinti informacijos tyrimus ir informacijos produktų kūrimą. Informacinių kompetencijų telkimas turi užtikrinti informacijos, kaip strateginio visų visuomenės veiklos sričių vystymo išteklių, naudojimą.

LIETUVOS NACIONALINĖS BIBLIOTEKOS PRIORITETAI IR SVARBIAUSI UŽDAVINIAI 2017–2020 METAIS

Šio laikotarpio veiklos prioritetus lemia siekis sukurti palankias sąlygas tvariai LNB veiklai, vadovaujantis ilgalaikėmis strateginės veiklos kryptimis. Jie nustatyti atsižvelgiant į dabartinės nacionalines ir globalias strategijas kultūros, švietimo, mokslo ir ekonomikos srityse, siekiant iš informacijos, atminties ir kultūros institucijos pozicijų užtikrinti informacijos ir žinių naudojimo valdymą, socialinio kapitalo kūrimą, konkurencinio pranašumo didinimą skaitmeniniame pasaulyje.

LIETUVOS
KULTŪROS
PAVELDO
AKTUALINIMAS
IR KOKYBĖS
VALDYMAS

AUKŠTĄ
PRIDĖTINĘ VERTĘ
KURIANČIŲ
INFORMACIJOS
PRODUKTŲ
IR PASLAUGŲ
PLĖTRA

TEISINIŲ IR
TECHNOLOGINIŲ
INFORMACIJOS
PRIEIGOS SĄLYGŲ
GERINIMAS

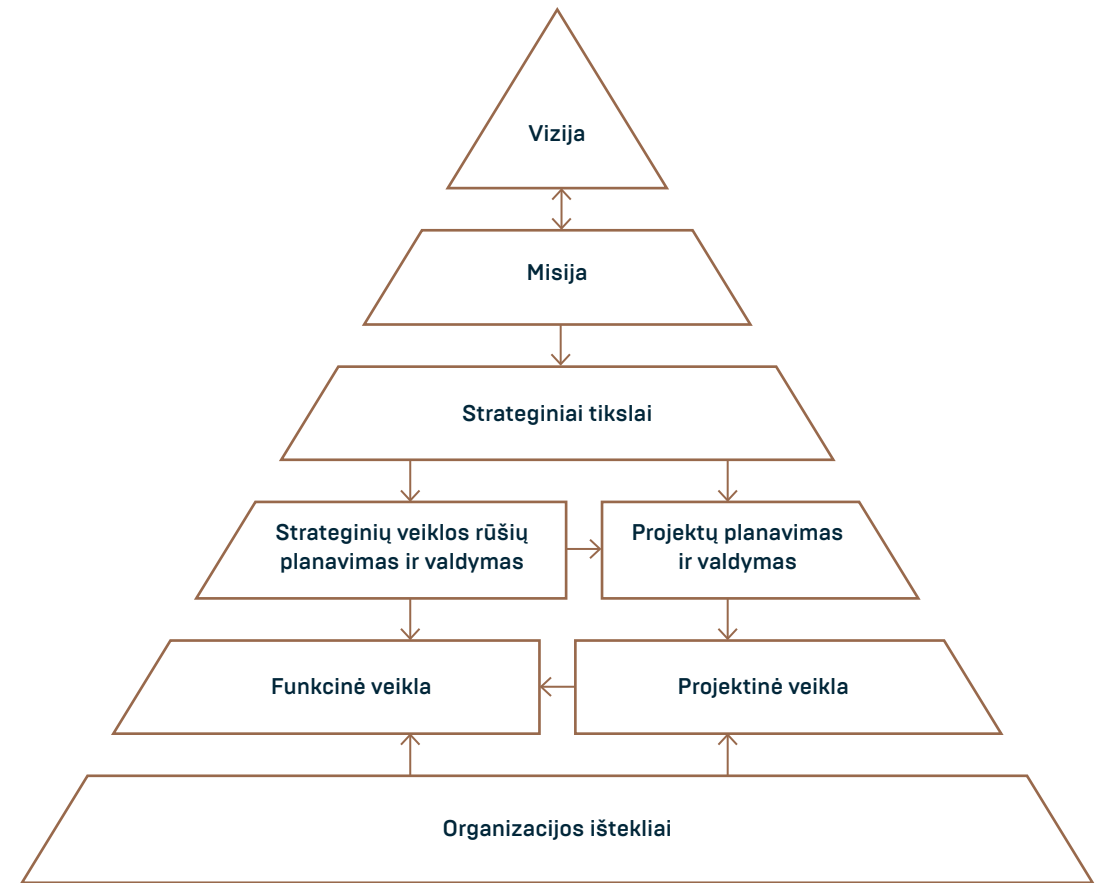
<p>Įtraukti į teisės aktus, reglamentuojančius privalomojo egzemplioriaus pateikimą, periodinių ir neperiodinių e. leidinių privalomojo egzemplioriaus pateikimą</p>	<p>Palengvinti visiems kuriantiems kultūros produktus sąlygas naudotis bibliotekoje sukauptais kultūros paveldo objektais, pateikiant jų licencinę ir teisinio statuso informaciją</p>	<p>Palengvinti visiems kuriantiems kultūros produktus sąlygas naudotis Lietuvos ir pasaulio kultūros paveldo objektais, tobulinant nenustatytų autorių teisių kūriniių paėškos mecha- nizmą</p>	<p>Suteikti prieigą prie Nacionalinės bibliotekos komplektuojamų e. leidinių visose Lietuvos viešosiose bibliotekose</p>	<p>Gerinti bibliotekų veiklos technologines sąlygas, kuriant ir teikiant debesijos paslaugas Lietuvos viešosioms bibliotekoms</p>
--	--	---	--	---

INFORMACIJOS
MOKSLŲ
VYSTYMAS IR
INSTITUCINĖ
PLĖTRA

<p>Tobulinti nacionalinės bibliografijos duomenų bazes kaip strateginį informacijos išteklių</p>	<p>Suformuoti informacijos mokslų standartų kompetencijos ir sklaidos centrus</p>	<p>Gerinti mokslinio turinio prieigą, aukštojo mokslo darbų informacines sistemas susiejant su Nacionalinės bibliotekos informacinėmis sistemomis</p>	<p>Sukurti veiksmingą metodinės pagalbos viešosioms bibliotekoms sistemą naudojantis IKT priemonėmis</p>	<p>Sukurti ir įdiegti bibliotekų darbuotojų kompetencijų tobulinimo modelį, grįstą tarptautine praktika ir standartais</p>
--	---	---	--	--

KOKIA TURĖTŲ BŪTI LIETUVOS NACIONALINĖ BIBLIOTEKA, KAD GALETŲ ĮGYVENDINTI VIZIJĄ

Kad LNB būtų pajėgi įgyvendinti savo viziją, ji turi nuolat keistis, kurti tiek vidines struktūras ir procesus, tiek užmegzti partnerystės ryšius, padedančius pasiekti užsibrėžtų tikslų. Nuo 2012 metų LNB veiklos valdymo struktūra remiasi strateginių veiklos rūšių planavimo ir valdymo sąsaja su vykdomų projektų planavimu ir valdymu.

Pastaraisiais metais daug dėmesio skiriama žmogiškųjų išteklių strategijai, kuri turi užtikrinti bibliotekos darbuotojų kompetencijos tobulinimo sistemos plėtojimą, darbuotojų gebėjimų įsitraukti į pokyčius ir patiems juos inicijuoti visose bibliotekos veiklos srityse ugdymą, strateginio valdymo, sprendimų priėmimo procesų, kryptingo veiklos planavimo ir analizės, veiklos rezultatų poveikio visuomenei ir pačiai institucijai vertinimo tobulinimą, į rezultatus orientuotų vadybos sistemų diegimą. Bibliotekos uždaviniai yra stiprinti institucijos lyderystę ir konkurencinį pranašumą informacinių bei intelektinių paslaugų erdvėje, integruotis į socialinės-ekonominės raidos procesus. Lietuvos visuomenė ir jos interesai LNB darbuotojų veikloje turi tapti svarbiu prioritetu, kartu suvokiant ir puoselėjant išskirtinį nacionalinės institucijos vaidmenį įgyvendinant Lietuvos ateities viziją.

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

**2017–2020 m. strateginės veiklos
kryptys ir prioritetai**

Redagavo

Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos
Komunikacijos ir rinkodaros
departamento Leidybos skyrius

Dizaineris

Tomas Mozūra

Leidinyje panaudotos

Kęstučio Vanago/„BFL“,
Viliaus Jasinevičiaus,
Raimundo Škarnulio, Liudo Masio,
Gintauto Sederevičiaus ir
Giedriaus Stonkaus nuotraukos

Išleido

Lietuvos nacionalinė Martyno
Mažvydo biblioteka
Gedimino pr. 51, LT-01504 Vilnius